

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ 142
วันที่ 9 ม.ค. 2555
เวลา 10.00 น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๖๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๖ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา
เรื่อง การพัฒนานกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร

เรียน เลขาธิการวุฒิสภา

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการวุฒิสภา ที่ สว ๐๐๐๗/๔๙๑๓
ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ ๐๙๑๐/๑๐๙๓๔
ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ และรายงานสรุปผลการดำเนินการฯ ในเรื่องนี้

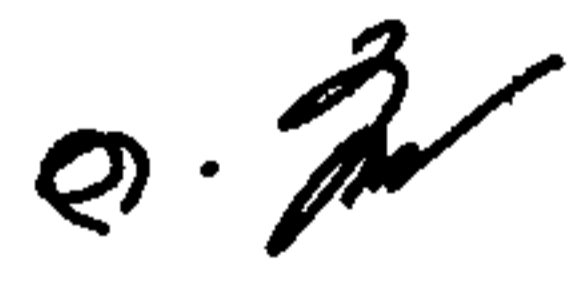
ตามที่ได้ส่งรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา
เรื่อง การพัฒนานกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร ไปเพื่อดำเนินการ นั้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอผลการดำเนินการตามรายงานการพิจารณาศึกษา
ของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา เรื่อง การพัฒนานกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร
มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๕ รับทราบรายงานของคณะกรรมการฯ
และผลการดำเนินการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามรายงานดังกล่าว และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการ
วุฒิสภาทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และนำรายงานในเรื่องนี้เสนอวุฒิสภาทราบต่อไป ทั้งนี้
ได้ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ส่งรายงานในเรื่องนี้ จำนวน ๕๐๐ ชุด ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โดยตรงต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำนาจ พัวเวส)

ผู้อำนวยการสำนักนิติธรรม ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๑๑ / ๕๕ วันที่ ๙ / ม.ค. / ๕๕
เวลา ๑๕.๒๗ น. ส่ง พรบ.
สำนักการประชุม

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่ ๓ / ๒๕๕๕
วันที่ ๑๐ / ม.ค. / ๕๕
เวลา ๑๑.๔๕ น.

สำนักการประชุม

สำนักนิติธรรม
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๕๗ (รังสิต)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๑๕๑ (M038/D/รังสิต)

ที่ กษ ๐๙๑๐/๑๐๙๓๔

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ผลการดำเนินการตามรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา
เรื่อง การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๑๘๕๒๓ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารสรุปผลการดำเนินการตามรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการเกษตร
และสหกรณ์ วุฒิสภา เรื่อง การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอเสนอผลการดำเนินการตามรายงานการพิจารณาศึกษาของ
คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา เรื่อง การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร
เพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดใน
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) รวมทั้งเป็นไป
ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔
ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
และกระทรวงสาธารณสุข พิจารณารายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา
เรื่อง การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงาน
กลางในการรวบรวมผลการดำเนินการ และส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

- มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐
สิงหาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๘ และตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ต่อไป ดังนี้

๑). เมื่อสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาได้ส่งญัตติ รายงาน หรือข้อสังเกตของ
คณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญ มาเพื่อให้รัฐบาลพิจารณาดำเนินการ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
พิจารณาส่งญัตติ รายงาน และข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ให้ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
รับไปพิจารณาว่าสมควรจะดำเนินการตามญัตติ รายงาน และข้อสังเกตในเรื่องใดได้หรือไม่ ประการใดก่อน
เมื่อได้รับแจ้งผลการพิจารณาจึงให้นำญัตติ รายงาน และข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ในเรื่องนั้น พร้อมทั้ง
ความเห็นของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเสนอคณะรัฐมนตรีในคราวเดียวกัน

/๒. ในกรณีที่...

๒). ในกรณีที่ยุติ รายงาน หรือข้อสังเกตของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเกี่ยวข้องหลายแห่ง ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณากำหนดให้มีหน่วยงานกลางในการรวบรวมผลการดำเนินการตามยุติ รายงาน และข้อสังเกตดังกล่าวของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมาสรุป แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ลงมติเห็นชอบตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ โดยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐแจ้งผลการดำเนินการให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวและสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรียังไม่ได้รับทราบผลการดำเนินการ ให้รายงานนายกรัฐมนตรีทราบหรือพิจารณาสั่งการตามที่เหมาะสม ทั้งนี้ให้นำเรื่องผลการแจ้งผลการดำเนินการดังกล่าวมาใช้กับการตอบกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาด้วยโดยอนุโลม

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ กำหนดให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง พิจารณายุติ รายงาน หรือข้อสังเกตของคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญ ว่าสมควรจะดำเนินการตามยุติ รายงาน และข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ในเรื่องนั้น พร้อมทั้งความเห็นของส่วนราชการและหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องเสนอคณะรัฐมนตรีในคราวเดียวกัน เพื่อให้รัฐบาลพิจารณาดำเนินการ

๓. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมวิชาการเกษตรได้รวบรวมผลการดำเนินการตามรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา เรื่อง การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุขแล้ว สามารถสรุปผลการดำเนินงานภาพรวมต่อรายงานดังกล่าว ดังนี้

๓.๑ ประเด็นพัฒนากฎหมายระดับรองให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการพัฒนากฎหมายระดับรองที่มีผลบังคับใช้แล้ว จำนวน

๒๓ ฉบับ ดังนี้

กฎกระทรวง จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

๑. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๕๖

๒. กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๙

ระเบียบ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

๑. ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เรื่อง การจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๗

๒. ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยว่าด้วยการบริหารการจัดหาผลประโยชน์และการใช้จ่ายเงินกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศ จำนวน ๗ ฉบับ ได้แก่

๑. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง การกำหนดแบบเสนอชื่อแบบประวัติและบัตรเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๒. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำหนดพื้นที่ภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๕๖

๓. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๘

๔. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๔๘

๕. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กาวาเครือ) พ.ศ.๒๕๔๙

๖. ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

เรื่อง การกำหนดแบบแจ้งและแบบบัญชีแสดงรายละเอียดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กาวาเครือ) พ.ศ.๒๕๔๙ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒

๗. ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

เรื่อง การกำหนดแบบแจ้งและแบบบัญชีแสดงรายละเอียดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กาวาเครือ) พ.ศ.๒๕๔๙ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๙ กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

๓.๒ ประเด็นพัฒนากฎหมายระดับรองภายใต้พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๑). กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการร่างกฎกระทรวง ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน ๖ ฉบับ คือ

๑. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการประกาศกำหนดตำรับยาแผนไทยของชาติ หรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ พ.ศ. ....

๒. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการประกาศกำหนดตำรับยาแผนไทยทั่วไป หรือตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป พ.ศ. ....

๓. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอรับอนุญาตซื้อจำกัดสิทธิและค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์จากตำรับยาแผนไทยของชาติหรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ พ.ศ. ....

๔. ร่างกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การสอบสวนและการพิจารณาวินิจฉัย แบบหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย พ.ศ. ....

๕. ร่างกฎกระทรวงกำหนดการอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของผู้ทรงสิทธิและการเพิกถอนการอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของนายทะเบียน พ.ศ. ....

๖. ร่างกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาตให้ศึกษาวิจัย หรือส่งออกสมุนไพรควบคุม หรือจำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุม เพื่อการค้า การต่ออายุใบอนุญาต และการออกในแทน พ.ศ. ....

๒). กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้พิจารณาข้อเสนอแนวทางการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร โดยหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

๑. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้เป็นกลไกในการกำหนดมาตรฐาน และการตรวจสอบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ดังนั้น พระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นกฎหมายที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงาน ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐาน การตรวจสอบรับรอง การควบคุมคุณภาพมาตรฐานของพืชสมุนไพร ซึ่งถือเป็นสินค้าเกษตรได้อย่างสมบูรณ์และเหมาะสม ทั้งนี้ นับตั้งแต่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมานั้น สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ได้ดำเนินการตราอนุบัญญัติที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้มาเพื่อเสริมสร้างกลไกในการปฏิบัติงานและได้มีการพัฒนาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมและเป็นปัจจุบันมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนวทางการพัฒนาพืชสมุนไพรตามกฎหมายในบทสรุปสำหรับผู้บริหารด้วย

๒. กรมวิชาการเกษตร

- พัฒนากฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยการปรับปรุงกฎหมายให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อรองรับการนำกฎหมายไปสู่ภาคปฏิบัติที่ถูกต้องและเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาพันธุ์พืช รวมทั้งสมุนไพรรักษาโรค

- การวิจัยและพัฒนาผลกระทบจากการใช้กฎหมายของกรมวิชาการเกษตร เพื่อศึกษาผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชและกฎหมายพันธุ์พืชของพืชอนุรักษ์

๓.๓ ประเด็นวิจัยและพัฒนาความรู้ และวิชาการเฉพาะด้านที่จำเป็นต่อการปรับปรุงแก้ไขหรือกำหนดกฎหมายทุกระดับให้มีความทันสมัย

กระทรวงสาธารณสุข ได้พัฒนามาตรฐานรองรับงานธุรกิจบริการสุขภาพ สอบความรู้ขั้นทะเบียนรับรองผู้ดำเนินการสปาเพื่อสุขภาพ และรับรองหลักสูตรสถานศึกษาสถาบันที่ผลิตพนักงานผู้ให้บริการสปา

๓.๔ ประเด็นส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการเผยแพร่ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการบังคับใช้ ติความ และปฏิบัติตามกฎหมายที่ถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการระดับต่างๆ

๑). กระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่ในการรับรองมาตรฐาน เพิกถอน พัฒนาเรื่อง ร้องเรียนของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ แจ้งหรือโฆษณา

๒). กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมวิชาการเกษตร มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพืชสมุนไพรที่เป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า คือเกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชในมาตรา ๕๒, ๕๓ (เอกสารแนบ) โดยในมาตรา ๕๒ ได้กล่าวถึงการวิจัยและพัฒนาที่ใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า (รวมทั้งสมุนไพรรักษาโรคที่เข้าข่ายพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า) ตามกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อประโยชน์ในทางการค้าจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ตามกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๒ และในมาตรา ๕๓ ได้กล่าวถึงงานวิจัยและพัฒนาที่ใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า ตามกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีได้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์ในทางการค้าให้แจ้งต่อกรมวิชาการเกษตร

๓.๕ ประเด็นกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติตามกฎหมายที่มีขั้นตอนและรายละเอียดชัดเจน เข้าถึงง่าย เผยแพร่แก่ประชาชนหรือผู้ประกอบการ

กระทรวงสาธารณสุข ได้ร่างกฎกระทรวงการยื่นอุทธรณ์และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. .... (ผ่านการพิจารณาจากสำนักคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว)

๓.๖ ประเด็นส่งเสริมการบูรณาการระบบบริการของภาครัฐที่ถือกฎหมายแต่ละฉบับที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพืชสมุนไพรให้สอดคล้องกัน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุข จะพิจารณาเพื่อให้เกิดการบูรณาการระบบบริการของภาครัฐที่ถือกฎหมายแต่ละฉบับที่เกี่ยวข้อง

๓.๗ ประเด็นปรับปรุงรายละเอียดการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร

กระทรวงสาธารณสุข จัดทำกฎหมายระดับรอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับสมุนไพรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้ ให้เกิดประสิทธิผล ดังนี้

๑. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดพื้นที่ เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร พ.ศ. ....

๒. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการขออนุญาตและบริหารพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรร พ.ศ. ....
๓. ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสำรวจและการศึกษาวิจัยและถิ่นกำเนิดสมุนไพรรในเขตอนุรักษ์ พ.ศ. ....
๔. ร่างระเบียบสาธารณสุข ว่าด้วยการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินของเอกชน พ.ศ. ....
๕. ร่างกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการขอขึ้นทะเบียน การออกไปสำคัญการขึ้นทะเบียนและการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนที่ดินของเอกชนที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรรหรือที่ดินที่จะใช้ปลูกสมุนไพรร พ.ศ. ....

๓.๘ ประเด็นจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยและพัฒนาพืชสมุนไพรรอย่างเป็นระบบ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมวิชาการเกษตร เสนอให้มีการรวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรรและดำเนินการจัดทำข้อมูลโดยให้แต่ละหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลเป็นของตัวเอง เช่น กรมวิชาการเกษตรมีความเชี่ยวชาญในการวิจัยและพัฒนาพืชสมุนไพรร GAP, กระทรวงสาธารณสุขมีความเชี่ยวชาญด้านสรรพคุณและการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรร, กระทรวงพาณิชย์มีความเชี่ยวชาญด้านการค้าขายส่งออก และให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยผ่านเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างฐานข้อมูลด้วยกันโดยมีหน่วยงานคอมพิวเตอร์แห่งชาติเป็นตัวกลาง

๔. ข้อเสนอของส่วนราชการ

รับทราบผลการดำเนินการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิชาการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา เรื่อง การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพรร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

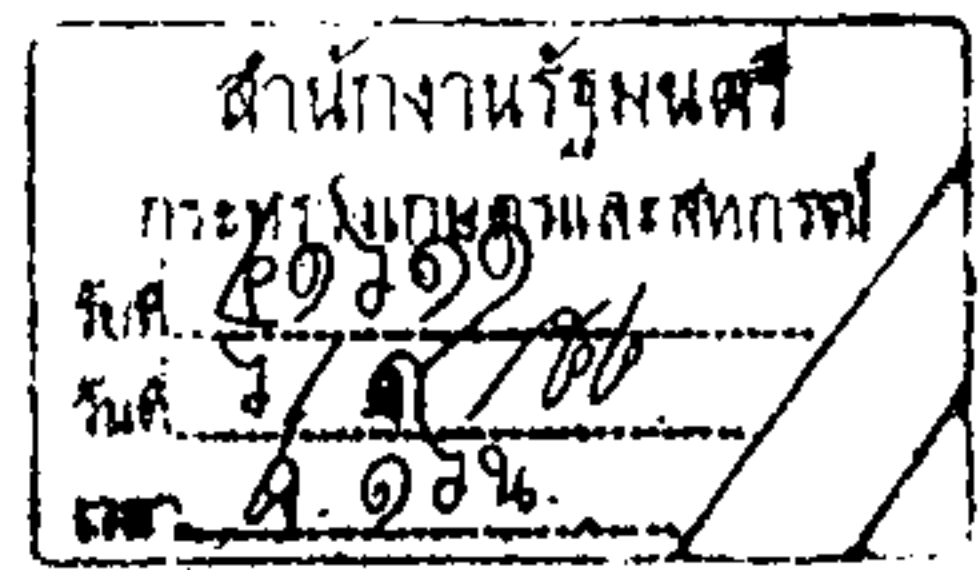
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมวิชาการเกษตร

สถาบันวิจัยพืชสวน

โทร. ๐ ๒๕๗๙ ๕๕๙๗ ต่อ ๑๒๓

โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๔๖๖๗

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๙๕๒๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๕ กันยายน ๒๕๕๔

เลขานุการรัฐมนตรี
รับที่ ๔๑๖๑
วันที่ ๖/๙/๕๔

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา
เรื่อง การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๑๓๔
ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่ สว ๐๐๐๓/๔๙๑๓
ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ และเอกสารประกอบ

ด้วยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ส่งรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา เรื่อง การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร พร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

โดยที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และรายงานเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุข จึงขอให้หน่วยงานดังกล่าวรับไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมผลการดำเนินการแล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไปตามหนังสือที่อ้างถึง

จึงเรียนมา เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึง ผลเป็นประการใดขอได้โปรดแจ้งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อจะได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กระทรวงสาธารณสุข พิจารณาดำเนินการในเรื่องนี้ด้วยแล้ว

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วย รว.กษ. โปรดมีบัญชาให้ท่าน

ขอแสดงความนับถือ

พิจารณาและดำเนินการต่อไป

(นายศิริ เลิศธรรมเทวี)

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(นายสุวิทย์ อภิสิทธิ์กุล)

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๕๗ (รังสิต)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๑๕๑ (M018/D/รังสิต) Folder 2.1 A

เอกสารสรุปรายงานผลการดำเนินการตามรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการเกษตรและ
สหกรณ์ วุฒิสภา เรื่อง การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร

ลำดับ	ประเด็น	สรุปผลการดำเนินงานของส่วนราชการ
๑	พัฒนากฎหมายระดับรองให้ ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน	<p>กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการพัฒนากฎหมายระดับรองที่มีผลบังคับใช้แล้ว จำนวน ๑๑ ฉบับ ดังนี้</p> <p>กฎกระทรวง จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่</p> <p>๑. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๕๖</p> <p>๒. กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๙</p> <p>ระเบียบ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่</p> <p>๑. ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เรื่อง การจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๗</p> <p>๒. ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยว่าด้วย การบริหารการจัดหาผลประโยชน์และการใช้จ่ายเงินกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผน ไทย พ.ศ. ๒๕๕๘</p> <p>ประกาศ จำนวน ๗ ฉบับ ได้แก่</p> <p>๑. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง การกำหนดแบบ เสนอชื่อแบบประวัติและบัตรเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>๒. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำหนดพื้นที่ภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๕๖</p> <p>๓. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๘</p> <p>๔. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๘</p> <p>๕. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กวางเครือ) พ.ศ. ๒๕๕๙</p> <p>๖. ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เรื่อง การกำหนดแบบแจ้งและแบบบัญชีแสดงรายละเอียดตามประกาศกระทรวง สาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กวางเครือ) พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งออกตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๒</p> <p>๗. ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เรื่อง การกำหนดแบบแจ้งและแบบบัญชีแสดงรายละเอียดตามประกาศกระทรวง สาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กวางเครือ) พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งออกตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๙</p> <p>กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย</p>
๒	พัฒนากฎหมายระดับรอง ภายใต้พระราชบัญญัติที่ เกี่ยวข้อง	<p>กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการร่างกฎกระทรวง ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน ๖ ฉบับ คือ</p> <p>๑. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการประกาศกำหนดตำรับยาแผน ไทยของชาติ หรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ พ.ศ. ....</p> <p>๒. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการประกาศกำหนดตำรับยาแผน ไทยทั่วไป หรือตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป พ.ศ. ....</p> <p>๓. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอรับอนุญาตข้อจำกัด สิทธิและค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์จากตำรับยาแผนไทยของชาติหรือตำรา การแพทย์แผนไทยของชาติ พ.ศ. ....</p>

ลำดับ	ประเด็น	สรุปผลการดำเนินงานของส่วนราชการ
		<p>๔. ร่างกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การสอบสวนและการพิจารณาวินิจฉัย แบบหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย พ.ศ. ....</p> <p>๕. ร่างกฎกระทรวงกำหนดการอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของผู้ทรงสิทธิและการเพิกถอนการอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของนายทะเบียน พ.ศ. ....</p> <p>๖. ร่างกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้ศึกษาวิจัย หรือส่งออกสมุนไพรควบคุม หรือจำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า การต่ออายุใบอนุญาต และการออกในแทน พ.ศ. ....</p> <p>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้พิจารณาข้อเสนอแนวทางการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร โดยหน่วยงานต่างๆ ดังนี้</p> <p>๑. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ</p> <p>พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้เป็นกลไกในการกำหนดมาตรฐาน และการตรวจสอบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ดังนั้นพระราชบัญญัตินี้จึงเป็นกฎหมายที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงาน ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐาน การตรวจสอบรับรอง การควบคุมคุณภาพมาตรฐานของพืชสมุนไพร ซึ่งถือเป็นสินค้าเกษตรได้อย่างสมบูรณ์และเหมาะสม ทั้งนี้ นับตั้งแต่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมานั้น สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ได้ดำเนินการตราอนุบัญญัติที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาเพื่อเสริมสร้างกลไกในการปฏิบัติงาน และได้มีการพัฒนาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมและเป็นปัจจุบันมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนวทางการพัฒนาพืชสมุนไพรด้านกฎหมายในบทสรุปสำหรับผู้บริหารด้วย</p> <p>๒. กรมวิชาการเกษตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนากฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.๒๕๕๒ ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยการปรับปรุงกฎหมายให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อรองรับการนำกฎหมายไปสู่ภาคปฏิบัติที่ถูกต้องและเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาพันธุ์พืช รวมทั้งสมุนไพรเพื่อการพาณิชย์ - การวิจัยและพัฒนาผลกระทบจากการใช้กฎหมายของกรมวิชาการเกษตร เพื่อศึกษาผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชและกฎหมายพันธุ์พืชของพืชอนุรักษ์
๓	วิจัยและพัฒนาความรู้ และวิชาการเฉพาะด้าน	กระทรวงสาธารณสุขได้พัฒนามาตรฐานรองรับงานธุรกิจบริการสุขภาพสอดคล้องกับระดับขั้นทะเบียนรับรองผู้ดำเนินการสปาเพื่อสุขภาพ และรับรองหลักสูตรสถานศึกษาสถาบันที่ผลิตพนักงานผู้ให้บริการสปา
๔	ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการเผยแพร่	กระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่ในการรับรองมาตรฐาน เพิกถอน พัฒนา เรื่องร้องเรียนของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ แจ้งหรือโฆษณา

ลำดับ	ประเด็น	สรุปผลการดำเนินงานของส่วนราชการ
		<p>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>กรมวิชาการเกษตรมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพืชสมุนไพรที่เป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า คือเกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชในมาตรา ๕๒, ๕๓ (เอกสารแนบ) โดยในมาตรา ๕๒ ได้กล่าวถึงการวิจัยและพัฒนาที่ใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า (รวมทั้งสมุนไพรที่เข้าข่ายพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า) ตามกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อประโยชน์ในทางการค้าจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ตามกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๒ และในมาตรา ๕๓ ได้กล่าวถึงงานวิจัยและพัฒนาที่ใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า ตามกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีได้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์ในทางการค้าให้แจ้งต่อกรมวิชาการเกษตร</p>
๕	กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติตามกฎหมายที่มีขั้นตอน	กระทรวงสาธารณสุขได้ร่างกฎกระทรวงการยื่นอุทธรณ์และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. .... (ผ่านการพิจารณาจากสำนักคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว)
๖	ส่งเสริมการบูรณาการระบบบริการของภาครัฐที่ถือกฎหมายแต่ละฉบับที่เกี่ยวข้อง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุข จะพิจารณาเพื่อให้เกิดการบูรณาการระบบบริการของภาครัฐที่ถือกฎหมายแต่ละฉบับที่เกี่ยวข้อง
๗	ปรับปรุงรายละเอียดการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร	<p>กระทรวงสาธารณสุข จัดทำกฎหมายระดับรอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับสมุนไพรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้ ให้เกิดประสิทธิผล ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดพื้นที่ เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร พ.ศ. .... ๒. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการขออนุญาตและบริหารพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร พ.ศ. .... ๓. ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสำรวจและการศึกษาวิจัยและถิ่นกำเนิดสมุนไพรในเขตอนุรักษ์ พ.ศ. .... ๔. ร่างระเบียบสาธารณสุข ว่าด้วยการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินของเอกชน พ.ศ. .... ๕. ร่างกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการขอขึ้นทะเบียน การออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียน และการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนที่ดินของเอกชนที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรหรือที่ดินที่จะใช้ปลูกสมุนไพร พ.ศ. ....
๘	การจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยและพัฒนาพืชสมุนไพรอย่างเป็นระบบ	<p>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>กรมวิชาการเกษตรเสนอให้มีการรวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรและดำเนินการจัดทำข้อมูลโดยให้แต่ละหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลเป็นของตัวเอง เช่น กรมวิชาการเกษตรมีความเชี่ยวชาญในการวิจัยและพัฒนาพืชสมุนไพร GAP, กระทรวงสาธารณสุขมีความเชี่ยวชาญด้านสรรพคุณและการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร, กระทรวงพาณิชย์ มีความเชี่ยวชาญด้านการค้าขายส่งออก และให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยผ่านเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างฐานข้อมูลด้วยกันโดยมีหน่วยงานคอมพิวเตอร์แห่งชาติเป็นตัวกลาง</p>